

โกธวคฺควณฺณา (....)

อติเต พาราณสีรณฺโณ อคฺคมเหสี เอภิสฺสา รณฺโณ นาฏกิตฺติ
ยา อาฆาตํ พนฺธิตฺวา "ทุกฺขมสฺสา อุปฺปาเทสฺสามีติ จินฺเตตฺ
วา มหากจฺจุผลานิ อหฺราเปตฺวา ตํ นาฏกิตฺติ อตฺตโน สนฺติกํ
ปฏโกธาเปตฺวา, ยถา สาน ชานาติ, เอวมสฺสา สยเน จ ปารุเป
เน จ ปจฺจุตฺตรณาทินฺนญจ อนฺตเรสุ กจฺจุจฺจุณฺณานิ จปาเป
สิ, เกฬี กุรุมานา วีย อสฺสา สรีเรปิ โอกิริ. ตํขณฺณเวยว ตสฺ
สา สรีริ อุปฺปฏกฺกูปฺกํ คณฺทาคณฺทชาตํ อโหสิ. सा कण्ठ्वन्
ती कन्तुवा सयने निपञ्चि. तत्रापि ससा कज्जुज्जुणेहि जातीयमा
नाय चरत्रा वेथना उपपञ्चि. तथा अकम्पहेसी (ऐत्रहि) रोहिणी ओहोसी.(อิ
ติ)

สตฺถา อิมํ อตีตํ อหฺริตฺวา "โรहिณี ตทา ตยา เจตํ
กมฺมํ กตํ, อุปฺปมตฺตโกปิ हि โกธो วา อภิสฺสา วา กาคฺตุํ น
ยฺตุตฺตรูปาเยวาทิ วตฺวา อิมํ คาถมาห

"โกธํ ชเห, วิปฺปชฺเหยฺย มานํ,
สํโยชนํ สพฺพมตฺติกฺกเมยฺย,
ตํ นามรูปสฺสมิมสฺซขมานํ,
อภิญฺจํ นานฺตปฺนติ ทุกฺขาติ.

ตตฺถ "โกธนฺติ: สพฺพาการฺปิ โกธํ นววิธํปี มานํ ชเหยฺย.
สํโยชนนฺติ: กามราคะสํโยชนาทิกํ ทสฺวิธํปี สพฺพํ สํโยชนํ อตฺติกฺก
เมยฺย. อสฺซขมานนฺติ: อลคฺคมานํ. โย हि "มม รูปํ, มม เวथนาติ
อาทินา นเยน นามรูปํ คณฺหาติ, (โส) ตสฺมิญฺจ ภิชฺชมานเ โสจ

ติ วิหณฺณติ; อัย นามรูปสุมิ สขฺขติ นาม; เอวํ อคฺคณฺหน
โต ปน น สขฺขติ นาม; ตํ ปุคฺคํ เอวํ อสขฺขมานํ ราคาทีนํ
อภาเวน อภิณฺจันํ ทุกฺขา นาม นานุปตฺนตีติ อตฺถโ (เวทิตพฺโพ).

เทศนาวสานเน พหุ โสตาปตฺติผลาทีนํ ปาปุณฺสี. โรหิณฺปี โส
ตาปตฺติผล ปตฺติจฺหิ. ตํขณฺเวยสฺสา สรริํ สุวณฺณวณฺณํ อโห
สิ. สา ตโต จุตฺตา ตาวตีสฺสวเน จตฺนุนํ เทวปุตฺตานํ สีมฺนต
เร นิพฺพตฺติตฺวา ปาสาทิกา รูปโสภคคฺปตฺตา อโหสิ. จตฺตา
โรปี เทวปุตฺตา ตํ ทิสฺวา อุปฺปนฺนสีเนหา หุตฺวา "มม สีมาย อนุ
โต นิพฺพตฺตา, มม สีมาย อนุโต นิพฺพตฺตาติ วิวทฺน
ตา สกฺกสฺส เทวธฺมฺโย สนฺติกํ คนฺตฺวา "เทว อิมํ โน นิสุ
สาย อญฺโฆ อุปฺปนฺโน, ตํ วินิจฺฉินฺนาติ อาหํ. สกโกปี ตํ โอโล
เกตฺวาว อุปฺปนฺนสีเนโห หุตฺวา เอวมาห "อิมาย โว ทิฏฺฐกาล
โต ปฏฺจาย กถํ จิตฺตานํ อุปฺปนฺนนานีติ; อเถโก อาห "มม ตาว อุป
ปนฺนํ จิตฺตํ สงฺคามเกริ วิย สนฺนีสีทิตฺตํ นาสกฺขีติ. ทฺติโย "มม จิตฺต
° ปพฺพตฺนที วิย สีมํ ปวตฺตติเยวาทิ. ตติโย "มม อิมิสฺสา ทิฏ
ฐกาลโต ปฏฺจาย กถกฺกสฺส (...) วิย อกฺขิณิ นิกฺขมฺมีสุติ. จตฺต
โธ "มม จิตฺตํ เจติเย อุตฺสาปิตทฺธโร วิย นิจฺจลํ จาตุํ นาสกฺขี
ติ. อถ เน สกโก อาห "ตาตา ตุมฺหากํ ตาว จิตฺตานํ ปสฺยหฺรูปา
นิ; อหํ ปน อิมํ ลภฺนฺโต ชีวีสฺสามิ, อลภฺนตฺส เม มรณํ ภวิส
สตีติ. เทวปุตฺตา "มหาราช ตุมฺหากํ มรณฺเนน อตฺถโ นตฺถีติ ต
° สกฺกสฺส วิสฺสขฺเชตฺวา ปกฺกมฺมีสุ. สา สกฺกสฺส ปิยา อโหสิ มนา
ปา. "อสุกฺกิพฺ พณฺม คจฺฉามาติ วุตฺเต, สกโก ตสฺสา วจันํ ปฏฺกิขิปีตุ
° นาสกฺขีเยวาทิ.

โรหิณฺชตฺติยกณฺณาวตฺถ (นิฏฺฐิตํ).